

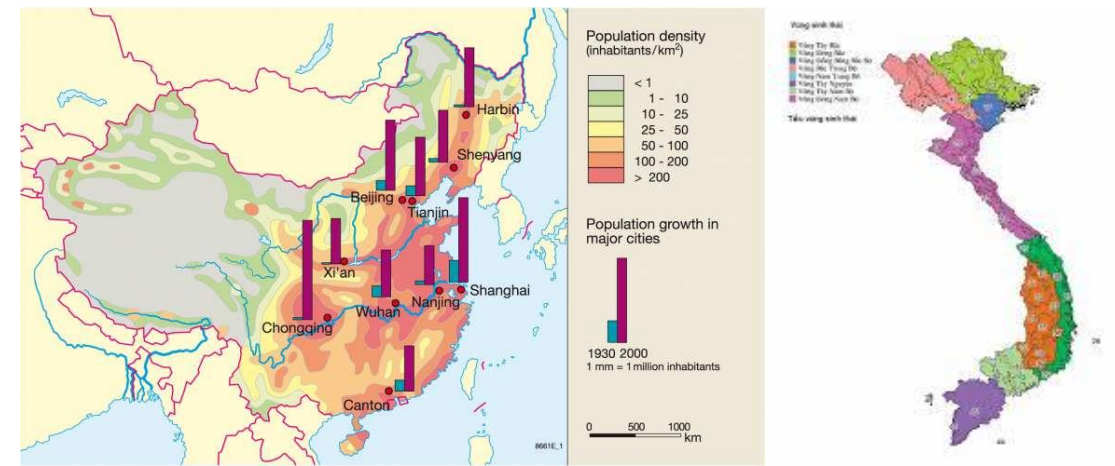
Fulbright University Việt Nam

Chính sách Phát triển 2019

Buổi (6): Đồng thuận Bắc Kinh và Mô hình Việt Nam

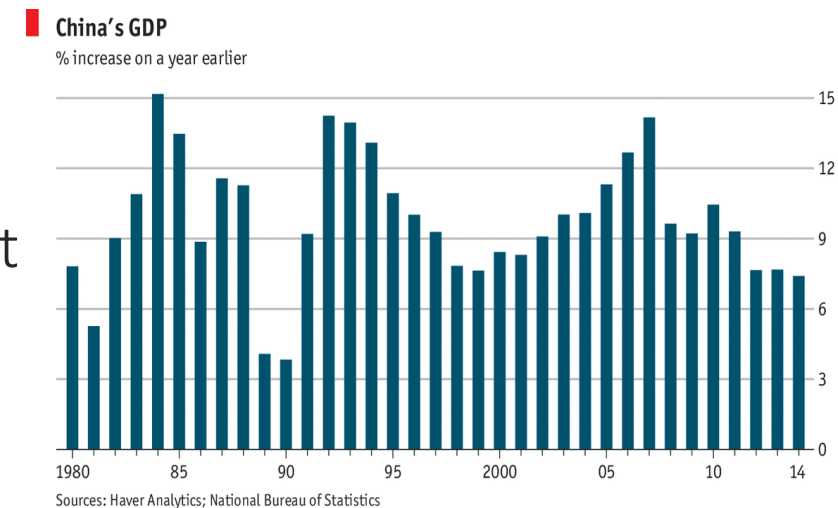
Nội dung buổi học

- Những nước công nghiệp hóa muộn ở Đông Á (Trung Quốc) và Đông Nam Á (Philippines, Thái Lan, Việt Nam, v.v.) giống hoặc khác gì so với những nền kinh tế phép màu?
- Ý tưởng chính trong phát triển theo kiểu Trung Hoa là gì?
- Việt Nam có thể học hỏi (hoặc không nên học hỏi) điều gì?

Chống lại Đồng thuận Washington

- Đồng thuận Washington đem lại kết quả có thành công có thất bại (Harris, 2008) → nhiều cuộc khủng hoảng tiền tệ, kinh tế đình trệ, và suy thoái kinh tế trong giai đoạn khủng hoảng tài chính thập niên 1990
- Một chiến lược mới sau *Phép thần kỳ Đông Á* – Đồng thuận Bắc Kinh mang tính thực tiễn và nhận ra yêu cầu cần phải linh hoạt trong giải quyết những vấn đề đa diện.
- Mặc dù mô hình Trung Quốc có nhiều điểm tương đồng với Nhật Bản và cũng được gọi là mô hình “nhà nước kiến tạo phát triển”, Bắc Kinh cũng có phong cách riêng của mình.

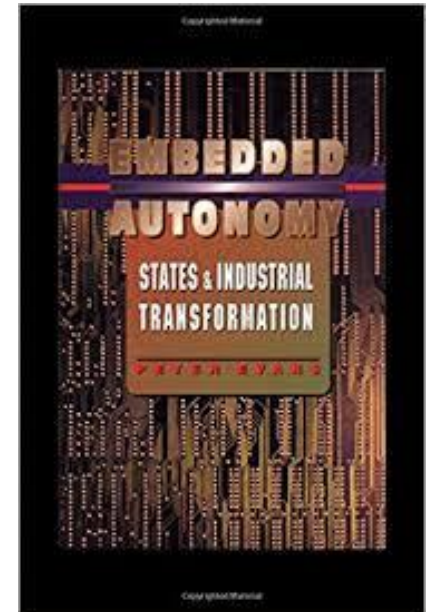

Trung Quốc có phải là nhà nước kiến tạo phát triển?

- **Có** hay **Không**? Trung Quốc thể hiện nhiều đặc điểm của nhà nước kiến tạo phát triển (vd. phát triển do nhà nước chủ đạo, chính sách kinh tế & công nghiệp của chính phủ, đầu tư vào giáo dục, v.v.)
- Điểm giống: nhà nước kiểm soát tài chính và sự thống trị của doanh nghiệp nhà nước khá giống với mô hình Đài Loan. Ưu tiên xuất khẩu (từ sản phẩm thực phẩm đến thiết bị điện tử). Lực lượng lao động giá rẻ.
- Từ 1978: GDP tăng đều đặn trung bình 10%, quy mô nền kinh tế tăng gấp đôi sau mỗi thập kỷ, dự trữ ngoại hối khổng lồ, cán cân thương mại có lợi, nhà nước cộng sản quyết tâm với các dự án công.
- **Khác biệt*****: Mặc dù nền kinh tế thể hiện nhiều đặc điểm của chủ nghĩa tư bản – Đảng Cộng sản tiếp tục giữ vững lý tưởng của mình ('nhà nước kiến tạo phát triển' với đặc trưng Trung Hoa).

“Tự chủ gắn kết”

- Nhà nước được tổ chức và liên kết với xã hội theo nhiều cách khác nhau (Bắc Hàn và Nam Hàn, Brazil và Ấn Độ). Nhà nước lợi dụng, bóc lột, hỗ trợ, giúp đỡ, v.v.
- **Gắn kết**: Cơ quan chính phủ không thể can dự vào các hoạt động kinh tế nếu không có những thông tin chi tiết từ những nhân tố phi chính phủ.
- **Tự chủ**: Tầm quan trọng của việc cơ quan chính phủ phải độc lập với lợi ích cá nhân.
- Peter Evans: nhà nước (bộ máy quan liêu) cần tự chủ so với xã hội nhưng cũng cần có sự gắn kết nếu muốn đóng góp vào phát triển.
- Bản chất của nhà nước kiến tạo phát triển. **Trung Quốc** (độc quyền tiếp cận với hoạch định chính sách và thoải mái can thiệp vào nền kinh tế) tương tự như Singapore, Hàn Quốc, Nhật Bản, v.v.

Thời đại Đặng Tiểu Bình (1978-2003)

- Tụt hậu kinh tế và tình trạng kinh tế yếu kém của nhà nước → công cuộc xây dựng kinh tế hậu Mao nhấn mạnh những chỉ số kinh tế hẹp, “GDP”.
- GDP trở thành thước đo tăng trưởng chính. (vd.) Kể từ phân cấp – thành tựu của chính quyền địa phương được đo bằng GDP bình quân đầu người (xếp hạng).

Mục tiêu chính sách

- ✓ Vượt qua tụt hậu về kinh tế
- ✓ Cải thiện tình hình kinh tế
- ✓ Tăng tốc độ tăng trưởng kinh tế
- ✓ Tăng GDP

- ✓ Phân cấp
- ✓ Tư hữu hóa
- ✓ Giảm điều tiết
- ✓ Tự do hóa
- ✓ Thị trường hóa
- ✓ Kiểm soát kinh tế vĩ mô

Nhà nước vẫn là nhân tố chính trong phát triển

Tầng lớp tinh hoa kinh tế tăng

Tham gia mạnh mẽ vào xuất khẩu, chuyên gia kinh tế

- ✓ Tầng lớp tinh hoa kinh tế có thể tận dụng những chương trình phát triển để thu được lợi ích kinh tế

Đường lối mới và Đồng thuận Bắc Kinh

Hậu-SARS

Phát triển
tập trung
vào con
người

Kể từ 2003, Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng Sản Trung Quốc

GDP vẫn
là ưu
tiên
hàng
đầu

Cân bằng tăng trưởng kinh tế và phát triển xã hội
Tình trạng hạnh phúc của người dân

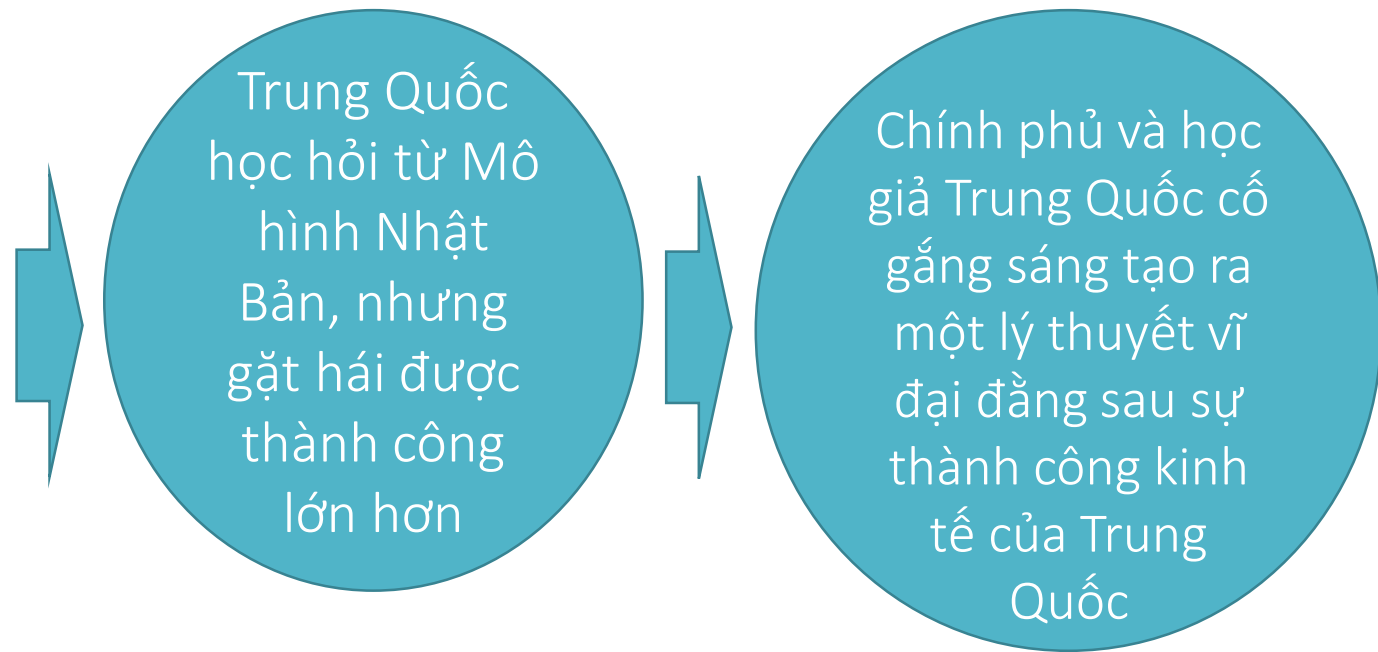
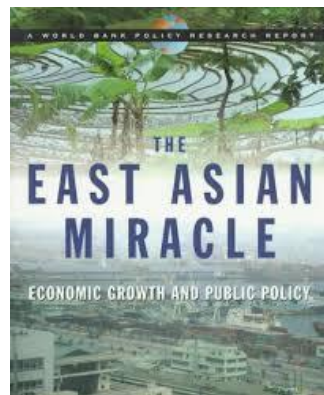
Hòa trộn nhà nước, thị trường và xã hội

Nhìn chung, nên miêu tả Mô hình Trung Quốc như thế nào?

Mô hình Trung Quốc hay Mô hình Đồng thuận Bắc Kinh

Câu chuyện thành công ‘không mang màu sắc phương Tây’

In 1994, the Harvard economist, Dani Rodrik, wrote an article for the Overseas Development Council under the whimsical title “King Kong Meets Godzilla: The World Bank and the East Asian Miracle.” In it, he argued that the World Bank’s famous report of 1993 on East Asian economic growth had opened a serious wedge for wider acceptance of Japan’s economic philosophy, despite the Bank’s self-declared “victory” over Japanese-style industrial policy.¹ “Godzilla” was Japan’s Overseas Economic Cooperation Fund, Japan’s main loan agency for developing countries, while “King Kong” was the World Bank. Six years later, what Rodrik called a “clash of celluloid titans” has become something more like a marriage of strange bedfellows. The

Đồng thuận Bắc Kinh

Xây dựng mô hình mới:

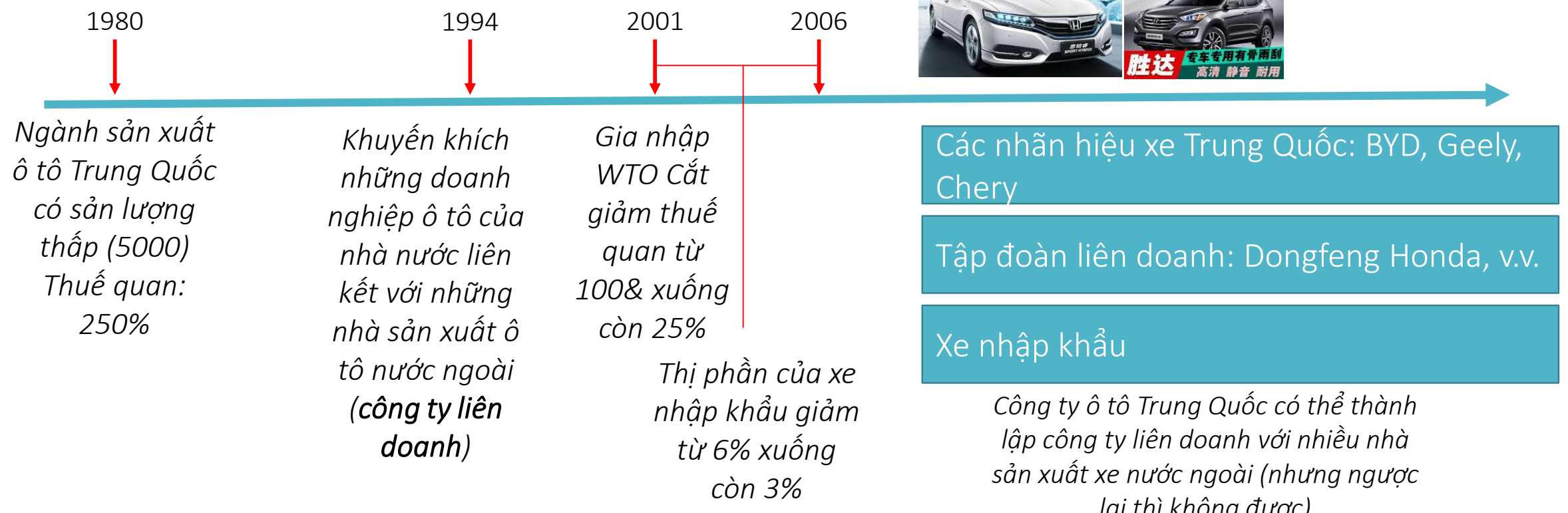
- Thay thế cho Đồng thuận Washington mang tính tự do (2002), Đồng thuận Bắc Kinh nhận ra cần phải có phương pháp đặc biệt thích ứng với hoàn cảnh đặc thù của từng quốc gia.
- Joshua Ramo (2004) – “Một mô hình dành cho tang trường bền vững”,
- Thống nhất về chính trị và phát triển do nhà nước chủ đạo (Daniel Bell, 2015)
- Nhà nước quản lý các doanh nghiệp chiến lược và doanh nghiệp nhà nước
- Quan tâm đến ‘quản trị tốt’ (vd. Giúp đỡ từ Chính phủ Singapore)
- Chủ nghĩa thực dụng từng bước (John Williams, 2012)
- Mặt trái: Tham nhũng / Môi trường / Chênh lệch kinh tế / Xã hội bất ổn / Dễ tổn thương / Pháp trị lỏng lẻo

(vd) Hyundai Bắc Kinh

- Chính phủ cấm những công ty sản xuất ô tô nước ngoài thâm nhập vào thị trường Trung Quốc.

Vietnam's automobile market to be flooded with zero-tariff ASEAN cars

👍 Like 0 Share Interested 0

10/07/2019 19:01 GMT+7

The car sales in Vietnam are forecast to reach 500,000 units per year in 2020 and 1 million per year by 2030, with a turnover of US\$12 billion each year.

☐ Vietnam's automobile market to be flooded with zero-tariff ASEAN cars

Thailand and Indonesia could earn billions of dollars each year as their cars shipped to Vietnam make up 80% of the total car imports in the country so far this year thanks to the zero-tariff policy under the ASEAN Free Trade Area since 2018.

The General Department of Vietnam Customs' statistics revealed that in the first five months of 2019, Vietnam spent some US\$1.42 billion to import completely built-up (CBU) automobiles from overseas, a robust rise compared to the previous year.

Tình hình ở Việt Nam

The rising number of imported cars prevents domestic automakers from raising output. The Thaco-Mazda factory in Quang Nam province opened in 2018 with an expected capacity of 50,000 cars per year in its first phase. However, its output only reached 30,000 cars last year.

Mazda has not yet proceeded with the second phase to increase its capacity to 120,000 vehicles per year as planned.

According to the Vietnam Ministry of Industry and Trade's (MoIT), the localization rate of the domestic automobile industry averaged only about 7-10%, so the target of reaching localization rate of 40% in 2005 and 60% in 2010 definitely failed due to weak supporting industries and low technologies. Still 80 to 90% of input materials to make auto parts have to be imported.

The automobile market is predicted to thrive when Vietnam's GDP per capita reaches US\$3,000 from US\$2,600 in 2018.

Car sales are forecast to reach 500,000 per year from 2020 and 1 million cars per year by 2030, with a turnover of US\$12 billion each year.

In order to develop the automobile industry in Vietnam in line with the goal of increasing the localization rate, the MoIT will focus on accelerating some projects of the large domestic car makers to boost the domestic production and assembly of cars in the upcoming time.

Vì sao mô hình Việt Nam hấp dẫn?

- Kể từ *Đổi Mới* (1986) – là một trong những nền kinh tế tăng trưởng nhanh nhất trên thế giới (thuộc nhóm các nước có thu nhập trung bình thấp tăng trưởng)
- Từ nền kinh tế tập trung xã hội chủ nghĩa chuyển sang nền kinh tế thị trường định hướng XHCN với sự lãnh đạo của Đảng Cộng Sản và nền chính trị bền vững
- Chiến lược cốt lõi:
  - Nhanh chóng hội nhập vào nền kinh tế thế giới
  - Công nghiệp lấy xuất khẩu làm chủ đạo và đa dạng hóa mặt hàng xuất khẩu
  - Thu hút Vốn đầu tư trực tiếp từ nước ngoài (FDI)
  - Tăng trưởng trong nông nghiệp + Doanh nghiệp nhà nước, khu vực tư tăng
  - Cải cách ruộng đất (quyền sử dụng đất)

Thảo luận

- Xem xét mô hình kinh tế của những nước trong Phép màu Đông Á và nền kinh tế Trung Quốc, chúng ta có thể kết luận mô hình Việt Nam tương thích với ‘nhà nước kiến tạo phát triển’?
- Tầng lớp tiểu tư sản mới nổi có thể sống thoải mái trong hệ thống cộng sản hay không?
- Điểm tương đồng và khác biệt giữa mô hình Trung Quốc và mô hình Việt Nam?